

REVISTA ECONOMICĂ

ORGAN FINANCIAR-ECONOMIC

Organul oficial al asociațiunii institutelor financiare românești din Ardeal, Banat, Crișana și Maramurăș „SOLIDARITATEA” Sibiu

Apare odată pe săptămână.

Redacțiunea și administrațiunea: Sibiu, Strada Bayer Nr. 1-3.

Abonamentul pe an: în țară: pentru autorități, bănci și întreprinderi Lei 500 —; pentru particulari Lei 400 —; pentru cooperative, funcționari publici, de bancă și comerciali Lei 300 —. În străinătate Lei 800 —. Taxa pentru inserțiuni: de fiecare □ cm. Lei 6 —

Director: **Constantin Popp.**

Redactor: **Dr. Mihai Veliciu.**

Sumarul:

Uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie. — Stabilizare și bilanț. — Cum să ne pregătim pentru ziua de mâine. — A VIII-a scrisoare către plugari. — Situația. — *Cronică:* Incassările statului pe Septemvrie. Balanța comercială a României. Intocmirea unei legi a cambiiilor. Când sosește în țară moneda divizionară. — Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României.

Uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie.

(Dezideratele noastre cu ocazia reorganizării ei).

Introducerea votului universal, într'un timp, când locuitorii fărăi mărite aduceau cu sine patru mentalități diferite, — a creat pe seama guvernărilor noștri probleme multe și foarte dificile. Rezolvirea lor a intensificat, — în sens rău, — atât de mult viața noastră politică, încât astăzi așa zicând totul este în funcție de politică. Chestiunilor de caracter economic nu li s'a dat la timp importanța cuvenită, ceea ce a contribuit la agravarea situației până în stadiul ei de azi.

Pentru rezolvirea mulțumitoare a multiplelor probleme de stat, de-o importanță vitală, — puse la ordinea zilei de întregirea neamului și a țării, — cu toții avem datoria patriotică de-a contribui, cu tot ce putem. Ni-se impune aceasta datorie mai ales pe teren economic. Căci tocmai din acest punct de vedere suferim mai mult; ori de consolidarea economică a țării și de bunăstarea locuitorilor ei este legat viitorul ei.

Deși se poate constata o destindere îmbucurătoare pe teren politic, trebuie să judecăm real și să prevedem, că luptele politice nu-și vor pierde cu desăvârșire

violența, în viitorul apropiat. Intre astfel de împrejurări camerele profesionale cu uniunile lor, având chemarea lor organică de a se ocupa numai de chestiuni economice, — au datorie de-a studia problemele, ce interesează straturile sociale, — a căror interese le reprezintă și apără, — propunând guvernelor soluții practice și obiective.

Fără de-a avea pretenția să spunem lucruri noi, amintim că aceste camere, pentru a-și câștiga prestigiul, de care au trebuință, în intervențiile ce vor face, — trebuie să se emancipeze cu totul de politică, și să se ocupe obiectiv de problemele, ce studiază, în interesul general și fără să părtinească legiuirile și obiceiurile unei părți de țară în paguba celorlalte, cum s'a făcut până acum, de prea multe ori. Îndeosebi a uaceasta datorie uniunile lor, cari „îndrumază, stimulează și coordonează” activitatea Camerelor.

În aceste șire ne ocupăm în special de Uniunea Camerelor de Comerț și de Industrie, a cărei conducere după alegerile din 29 Septemvrie a. c. urmează să se constituie și organizeze mai bine, decât cum fusese în trecut.

Politica economică a țării nu este nici acum precizată; nici cea internă nici cea externă. Tariful nou vamal este influențat de interesele momentane financiare ale statului, încât în el nu se reglindeste politica comercială a țării. Legea vămilor trebuie grăbnic revizuită și modernizată.

Chestiunea creditului atât de neglijată trebuie soluționată; siguranța lui așezată pe baze solide. Art. 24 și 22 din Legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice trebuie scoase, fără întâr-

ziere, din vigoare, căci produce nesiguranță și anarhie. Abuzarea de credit, înșelarea creditorului, să nu mai fie amnestiate, cum s'a făcut de curând, căci ne punem în culori nefavorabile și înaintea străinătății, și așa prea mult predispuși de a ne judeca și a crede tot, ce e rău, despre noi. Să se pună capăt tendințelor anticomerciale, constatate de prea multe ori, nu numai în fața diferitelor autorități publice, ci chiar și în sinul parlamentului.

Chestia căilor și mijloacelor de comunicație: poștă, telefon; problema muncitorească; chestia impozitelor și a impunerilor; participarea negustorilor și industriașilor, în măsura sarcinilor publice, — la conducerea gospodăriei orașelor; chestia târgurilor, oboarelor (a căror formă din vechiul Regat nu se potrivește la noi) și a burselor; în special chestia camerelor arbitrale sunt tot atâtea probleme cari necesită o rezolvire grabnică și înțeleaptă.

Am înșirat numai câteva din chestiunile ardente, cari ne preocupă, pentru a arăta, că unde așteptăm noi un concurs efectiv din partea Uniunii. Nu mai puțin de dorit este participarea Uniunii la lucrările unificării mulțumitoare a legiurilor economice, atât de diferite. Dorim o unificare a lor, prin păstrarea celor mai bune dispoziții din toate legiurile de prezent în vigoare, iar nu prin impunerea dictatorială a unor legi nepotrivite. Prin unificare dorim progres, iar nu regres. Antepiectele să fie puse la dispoziția camerelor pentru o studiere temeinică și dezbateră amănunțită; discuția asupra lor să fie cât mai largă, înainte de-a ajunge în parlament, unde știm prea bine cum se votează de repede și fără prea multe discuții legale. Și când este știut, cât de puțin sunt reprezentate în parlament comerțul și industria, aceasta cerere nu este numai justă, ci este făcută în interesul propriu al statului.

În sfârșit mai amintim chestia organizației noastre financiare. În vechiul Regat ne face impresia, că prin înființarea de sus în jos a cooperativelor și băncilor populare, s'ar crede, că s'a soluționat problema. Ar fi o greșală de neiertat. Și acolo trebuie descentralizată viața economică, și emancipate regiunile specifice, de influința centrală, care are un caracter politic de multe ori prea pronunțat.

La noi, dincoace de Carpați, deși auusesem un început, — modest, dar serios, — de organizații bancare, deruta valutară l-a compromis. Pentru a demonstra acest lucru, vom aminti aci câteva date: Totalul activelor băncilor românești din fosta Ungarie, făcea la 31 Decembrie 1912 $8\frac{1}{4}$ miliarde Lei (1 cor. aur = 33 Lei hârtie) față de $5\frac{1}{3}$ miliarde Lei la 31 Decembrie 1926, când totalul activelor tuturor băncilor din această provincie (românești și minoritare) făcea numai $18\frac{1}{3}$ miliarde Lei.

Organizației financiare trebuie prin urmare să i se dea importanța cuvenită și Uniunea va trebui să se sesizeze și de aceasta chestiune.

Pentru studierea tuturor acestor probleme Uniunea trebuie să-și completeze corpul funcționarilor cu forțe de muncă valoroase, și alese și din *noile provincii*, nu numai din București ori vechiul Regat. Trebuie să se pună capăt tratamentului mașter, de care au fost împărțite până aci provinciile eliberate.

Adunările generale ale Uniunii trebuie să fie adevărate parlamente, iar ședințele să fie bine pregătite, iar nu un simulacru, cum am avut ocazia să vedem, sub prezidenția dlui Dr. St. Cerkez. Este păcat de spesele făcute cu ele, și de timpul pierdut. Este păcat îndeosebi, că acele ocaziuni nu sunt folosite pentru a cultiva spiritul solidarității profesionale, atât de slab la negustori, — și pentru a obișnui comerțanții și industriași, să se îngrijească singuri de toate chestiunile, cari îi interesează, neașteptând din partea nimănui, nici o schimbare a situației lor, — decât dela ei înșiși.

Conducerea Uniunii, puse în mâinile destoinice ale dlui M. Manoilescu, a făcut prefutindeni cea mai bună impresie. Dela Dsa așteptăm ridicarea prestigiului ei, pentru a fi respectată și ascultată și în sus și în jos; dela Dsa așteptăm, ca să facă din Uniune un organ viu și folositor al vieții economice; dela Dsa așteptăm să distrugă biurocrațismul, ce s'a înstăpânit la Uniune; dela Dsa așteptăm înzestrarea birourilor cu cei mai buni cunoscători ai vieții economice din toate provinciile.

Andrei Moju.

Stabilizare și bilanș.

Repercursiunile stabilizării monetare asupra întreprinderilor economice private.

De Petre Porușiu, prof. univ.
(Urmare).

6. Instabilitatea monetară și fiscalitatea.

Din cauza sarcinilor crescând după război, multe state și-au reformat sistemele de impunere. Legea noastră pentru unificarea contribuțiilor directe din anul 1923 supune la impozitul elementar (cedular) veniturile comerciale și industriale. Venitul impozabil se stabilește în fiecare an — pe baza venitului rezultat în anul ce precede celui de impunere, sau în perioada de 12 luni care a servit la stabilirea ultimului bilanș, în cazul când bilanșul nu se încheie pe anul civil — și se socotește, scăzându-se din veniturile brute rezultate din operațiunile făcute în cursul anului, cheltuielile proprii ale întreprinderii. (V. legea pentru unificarea contribuțiilor directe din anul 1923, art. 30 și 31). Câtă vreme Leul avea curs forșat și contabilitatea este încă condusă în Lei hârtie, inexactitatea ce rezultă de aici se resimte și la stabilirea impozitelor. Sunt impuse veniturile imaginare ale bilanșurilor nevalorizate, și astfel înainte ca acționarul să-și primească dividendul — fictiv — își percepe și statul partea sa dintr'un venit adeseori realmente inexistent. Mai complică situația și împrejurarea că legea, având în vedere numai interesele fiscale și neținând seamă de greșelile inerente contabilității condusă în monedă cu curs forșat, precizează scăzământele admise — ca cheltuieli proprii — din veniturile brute. Dar ceea ce legea permite a se amortiza, sau cum dispune a se evalua stocurile de materii prime și fabricate, nu corespunde cerințelor unui bilanș real. Principiile legii pot fi bune — făcând cuvenitele concesiuni considerațiilor fiscale — pentru o contabilitate condusă în monedă aur, câtă vreme aveam însă moneda hârtie cu cursul forșat, ele împiecau nedreptăți. Art. 31, pct. 6 limitează la 5% pe an amortismetul din costul imobilelor și aparțin întreprinderii; pentru clădirile uzinelor amortismetul se poate ridica până la 8% pe an, iar pentru instalațiunile imobiliare până la 15%. Am arătat mai sus că, în caz de depreciere a monetei, cotele de amortizare socotite pe baza prețului de cost nu ajung pentru înlocuirea lucrului. Nedreptatea ce o făcea legea în timpul instabilității monezii este evidentă: fiscul considera drept beneficiu ceea ce trebuia computat în preț de cost al produselor și urma să scadă beneficiile rezultate din vânzări, dacă se ținea samă de principiul elementar, că amortizarea este operațiunea contabilă care repartizează pe mai

mulți ani o cheltuială făcută în cursul unui exercițiu bilanciar, cu scopul de a asigura înnoirea obiectelor uzate. (A se vedea: V. Slăvescu, Analiza critică a bilanșului unei întreprinderi, 1928, pp. 98 ss.). Iată un exemplu: instalațiunile imobiliare achiziționate pe preț de Lei 1,000.000 egali 2.500 lire sterline, la o dată când lira sterlină cota 400 Lei, și cari după prevederile legale (1. contrib. directe art. 30 pct. 6) cel mai târziu în anul al șaptelea trebuiau să fie complet amortizate, nu ar putea fi înlocuite, în caz de depreciere a monetei la 800 Lei lira sterlină, prin cotele anuale de amortizare de 150.000 Lei, căci în momentul când vor trebui înlocuite, nu vor costa 1,000.000 Lei ci 2,000.000 Lei, fiindcă aceasta sumă corespunde la 2500 lire sterline. La acest rezultat ajungem din cauza cursului forșat al Leului și remediul este revalorizarea bilanșului. O ameliorare a adus legea pentru modificarea unor dispozițiuni din legea contribuțiilor directe (publ. în Monitorul Oficial No. 72 din 28 Martie 1926) care în art. 3 prevede amortizări suplimentare, ce se calculează în modul următor: legea stabilește un coeficient de 2—5 cu care se multiplică preț de cost al investițiilor, făcute înainte de anul 1921; la valoarea astfel calculată se aplică apoi cotele de amortizare de 5%, 8% și 15%, scăzându-se din beneficiile anilor 1926—1930. Dar cursul forșat, combinat cu dispozițiunile legale privitoare la redactarea bilanșului, duce și la altă concluziune greșită. Comerciantul este dator a forma în fiecare an un inventar de averea sa mobilă și imobilă și de datorile sale active și pasive, încheiând bilanșul cuvenit; toate efectele și datorile active trebuiesc evaluate în inventar și bilanș după preț de curent la epoca facerii inventarului (cod. com. rom. art. 24, cod. com. trans. art. 26, 28). Cum în caz de depreciere monetară, aceleași stocuri de materii prime și fabricate vor trebui evaluate mai scump, diferența ce va rezulta va apare ca beneficiu și va fi impusă ca atare, cu toate că nu există nici o plusvaloare reală. În Belgia se ținea samă de acest fapt și Ministerul de finanțe scutea de impozite plusvalutele nominale ale aprovizionamentelor, materiilor prime și ale produselor fabricate; în Franța din contra administrația contribuțiilor directe a procedat la reevaluarea stocurilor (Mabit, op. cit. p. 54). Comerțul și industria au simțit viu nedreptatea ce li se făcea și într'un moment, când încă nu se prevedea stabilizarea, au cerut desființarea impozitelor pe beneficiile reale și înlocuirea lor prin un sistem de impunere forșetar, bazat pe un coeficient tehnic de câștig pe profesiuni. (Mabit, p. 51). În aceeaș ordine de idei, fiscul consideră de beneficiu impozabil plusvaluta realizată prin

înstrăinarea unui activ imobilizat. În Franța chestiunea a fost dusă în parlament și ministrul de finanțe, în urma interpelării ce i s'a făcut, a răspuns astfel: „Les ventes d'immeubles, de titres, de matériel ou de brevets, effectuées pendant la durée de l'exploitation, présentent le caractère d'actes professionnels, et les gains qui en résultent sont par suite à retenir dans l'évaluation des bénéfices imposables“ (Mabit, p. 57).

7. Stabilizare și valorizare.

Neajunsurile care am arătat că rezultă din instabilitatea monetară: confuziunea între capital și venit, între beneficiul real și plusvalută aparentă, apoi inegalitatea dintre acționari cu privire la participarea la fondul și beneficiile sociale, pot fi înlăturate pe o singură cale, prin reintroducerea unui măsurător de valori constant, fie numai o monedă de calculație, fie o monedă legală. Monedă de calculație a fost în Germania înainte de reforma monetară „Goldmark“-ul egal cu ^{10/42} a dolarului nordamerican. (Verordnung über Goldbilanzen din 28 Decembrie 1923, art. 1, al. 2). Monedă legală stabilă poate fi înfăptuită în țările cu valuta depreciată: 1. prin readucerea monetei depreciate la vechea paritate aur (revalorizare), 2. prin stabilizarea monetei depreciate la un anumit curs și 3. prin crearea unei noi monete. (I. Răducanu, Stabilizarea Monetară, pp. 38 ss.). Dat fiind că directivele politicii noastre economice și financiare sunt astăzi fixate prin legea dela 7 Februarie 1929 în sensul stabilizării prin devalorizare — ipoteza a doua din cele menționate mai sus, — vom porni dela acest fapt.

Stabilizarea — adică *desființarea cursului forțat* întemeiat pe paritatea aur dinainte de depreciere și decretarea unei parități potrivite cursului extern actual al monetei depreciate, — cum s'a făcut în Franța prin legea din 25 Iunie 1928 și la noi prin legea din 7 Februarie 1929, în sine nu restabilește însă echilibrul real al bilanșurilor; ea nu face decât să fixeze situația din momentul decretării stabilizării. Legea franceză: „Les dispositions de l'article 3 de la loi du 5 aout 1914 qui établissent, à titre provisoire, le cours forcé des billets de la Banque de France et de la Banque de l'Algérie sont abrogées (art. 1); le franc, unité monétaire française, est constitué par 65,5 milligrammes d'or au titre de 900 millièmes de fin (art. 2); la Banque de France est tenue d'assurer, au porteur et à vue, la convertibilité en or de ses billets (art. 3)“. Legea română: „Unitatea monetară română este Leul cântărind zece miligrame aur de ^{9/10} (art. 1); biletele Băncii Naționale sunt convertibile la purtător și la vedere (art. 3)“. Vechiul Franc și Leu reprezentau 0,290.322 gr. aur fin.

Exactitatea bilanșurilor vom putea o obține numai prin noua evaluare — *valorizarea* — activelor și pasivelor, care în mod legic trebuie să premergă redactării bilanșului în moneda stabilizată. În alte țări, unde au fost observate repercursiunile instabilității monetei asupra bilanșurilor și s'au făcut încercări de a restabili armonia bilanșurilor, unii au preconizat redactarea bilanșurilor în monedă aur, iar alții reevaluarea activelor, ca măsuri independente una de alta și chiar de reforma monetară.

(„Revista juridică“)

(Va urma)

Cum să ne pregătim pentru ziua de mâine.

(Cuvinte către tineretul comercialist).

(Urmare).

Să trecem la a doua parte, la Educația profesională, unde încă ar mai fi unele lucruri destul de interesante.

Natural că între această educație profesională și cultura sau instrucția profesională e o strânsă legătură, ași îndrăzni să zic că de multe ori se și confundă. Această educație pentru viitorul comercialist pornește de multe ori încă dela o vârstă mai mică. Cutare econom din Rășinari când vine la Sibiu să-și valorizeze produsele economiei sale, aduce cu sine și feciorul, care poate, nu cunoaște dorința nemărturisită a tatălui ca să-l îndrumeze mai târziu pe calea comerțului, zic îl aduce și pe el să fie față la toameală și să pătrundă încă de atunci în firea lui ceva din acea atmosferă de transacții, de negoț. Tot așa micul boltaș din Săliște, își pune odrasla încă micuță, să numere și să așeze în raft pacurile de tutun sau să arăte mușterului o pereche de opinii. Aceasta tot din aceeași dorință nemărturisită a tatălui de-a lăsa mai târziu un succesori mai cu carte și mai umblat prin lume. De cum tânărul a pășit în școala pe care și-a ales-o pentru cariera comercială, par'că apare simultan și aproape inconștient dorința în copil de-a începe și o educație profesională. Observați-l când intră într'un magazin, cât de înerezut e pe cunoștințele lui, cari dacă nu întrece pe ale negustorului, mă rog, în orice caz le egalează. Prinde stofa și cu siguranța unui expert, îi constată calitatea, iar cu o discreție mai mult sau mai puțin aparentă încearcă să se convingă de durabilitatea și calitatea branșurilor la o pereche de ghete. Ba la vreo scuză sau motivare a negustorului: vama, urcarea chiriei etc., tânărul nostru cam nu stă pe gânduri și servește prompt un contraargument, de multe ori poate tot atâta de banal ca și scuză negustorului. Totuși, nu se poate tăgădui că din astfel de ocazii, tânărului nu i se imprimă în spirit un sens de educație profesională. Comercialistul trebuie să aibă un spirit vioiu, interesându-se de: numirea și calitatea produselor celor mai variate indigene și străine, va trebui să cunoască cât mai multe firme comerciale, mărci de fabricate și să poată întrucâtva să facă

deosebire între fabricat și fabricat. Când ocazia i se prezintă, stând de vorbă cu un comerciant sau industriaș să caute a-și verifica cunoștințele și a se pune în curent cu alte chestiuni noi. Deasemenea când i se oferă prilejul, să călătorească și să viziteze diferite instituțiuni cu caracter economic. Mai e recomandabilă și vizitarea târgurilor de mostre, cari se țin aproape anual. În felul acesta să formează un adevărat spirit de om din lumea comerțului. Un comerciant să nu se creadă înjosit când i s'ar cere mai ales de părintele său, un vechiu comerciant sau meseriaș, să facă și lucruri din acelea ce le-ar crede demne numai de un ucenic, de un învățăcel. Un tânăr absolvent trebuie să cunoască modestia situației lui și să aibă conștiința menirii lui în viața economică. Fostul meu director și profesor de franceză ne povestea odată în clasă, că după terminarea șc. com. sup. din Brașov, cam mult de atunci, cu aerul unui absolvent, mă rog a unui om învățat și mare, veni să-l vadă pe fratele său cu mult mai în vârstă, comerciant în Ploești, care nu i-a fost mirarea și indignarea, când într-o bună dimineață fratele îi prezintă mătura și-l invită să i facă și lui un serviciu, măturându-i prăvălia. Firește că tânărul absolvent n'a ezitat să-i demonstreze comerciantului că situația lui de comerciant nu-i de loc compatibilă cu o indeletnicie atât de ignobilă și desonorantă. După mai mulți ani, comerciantul neînduplecat de altădată, înapoiat dela Anvers, cu frumoase studii făcute la institutul superior de comerț, cu acea modestie pe care o imprimă spiritului cultura, trecând și de data aceasta pe la fratele său din Ploești, îi zise într-o bună dimineață: -- la dă-mi mătura de altădată să-ți fac puțină curățenie în prăvălie! De data aceasta a fost comerciantul care s'a opus. Natural că pe atunci erau alte timpuri, azi ne-am mai schimbat, ne-am mai modernizat. Dar să facem o mică excursie și 'n domeniul educației morale. Incep printr-o afirmație categorică: orice comerciant trebuie să fie o forță morală. Căci viața economică, mai ales a noastră, reclamă această formulă imperativă, factorilor săi de muncă, mai tare ca în ori-care altă ramură de activitate. Mecanismul întregului complex de organizare al ori-cărei întreprinderi economice trebuie să funcționeze cu o regularitate, cu o precizie aproape cronometrică. Altfel nu i progres în adevăratul înțeles al cuvântului. Oare cum trebuie să fie toate elementele de muncă cari pun în mișcare acest angrenaj formidabil al unei întreprinderi? Un comerciant, un funcționar de întreprindere economică pe lângă o bună pregătire profesională să fie și bine format moralicește. Inchipuiți-vă un funcționar perfect ca rutină cam la fel ca intelect, dar care vine des beat la serviciu, sau care lucrând, natural bine, îi stă gândul la o delapidare, la un fals sau alteceva asemănător, sau unul cu sufletul mutilat, maestru în a face rău, pentru a se ridica în dauna victimelor sale.

De aici putem deduce că și 'n viața economică, ea și 'n toate părțile trebuie să avem caractere. Azi aproape că s'a pierdut sensul acestui cuvânt, care s'a pronunțat și se pronunță în toate ocaziunile, în toate cuvântările, natural și 'n cele

politice, la toate festivitățile deschise cu o mică disertație, care urmează după un „Deșteaptă-te române“ moșăit. Pot afirma cu toată convingerea, dealtfel o constatare arhi-cunoscută, că noi suferim mai ales acum după război, de-o criză grozavă de caractere. (Da urma).

A VIII-a scrisoare către plugari.

Sâmbătă, 12 Octombrie 1929.

Plugari, stârpiti omizile și insectele păgubitoare!

Mult trebuie să muncești și să trudești — de când pui sămânța în pământ și până bagi banul în pungă. — Adeseori vin hoții holdelor și-ți fură munca gata.

N'ai făcut nimic dacă odată cu încordarea puterilor — și ale trupului și ale minții — pentru agonisirea rodului — nu vei ști să te aperi de miile de milioane de insecte (musculițe), viermi, omizi și tot felul de gângăniți cari trăiesc din munca plugarului neluminat și neorganizat.

Este regulă cunoscută în lume, că în țările înaintate în agricultură, pacostea aceasta cade peste câmpuri foarte rar, iar în țările înapoiate miliardele de lighioni spurcate se ascund și se înfig în holde ca păduchii în părul celui leneș și nespălat.

Ce folos atunci de toată strădania?

Și iacă de ce m'am hotărât să vă scriu și această scrisoare.

Nu că doar am să mă fac eu un doftor al plugarului și să-l învăț ce doftorie să arunce în holde ca să ucidă spurcăciunile. Voiu spune și despre asta câte ceva, numai așa ca să vedeți că nu este lucru cu neputință.

Iar gândul meu adevărat este ca să vă trezesc la luptă pe toți deodată; și să vă arăt că acei ce nu vor să meargă de voie, vor fi siliți să meargă de nevoie. În lupta împotriva tâlharilor câmpului, nu folosește prea mult hărnicia de unul singur. Că de pildă degeaba mi-oi curăța de omizi eu singur livada mea, dacă vecinul meu nu face și el la fel: A doua zi isprăvește omida la el și năvălește la mine.

Ca și la război, lupta trebuie chibzuită și purtată după-cum este firea și puterea dușmanului. Deaceea, mai înainte de toate, trebuie să-l cunoști bine și să-i știi toate apucăturile.

Nu voiu înșira pomelnicul dușmanilor câmpului. Îi cunoașteți d-voastră prea bine. Sunt așa de mulți și de feluriti! Adeseori fiecare câmp își are dușmanii lui — ba pot spune: Mai fiecare plantă își are și ea profitorii ei.

Doiu înșira pe acei ce păgubesc avutul țării cu pagube de sute de mii de vagoane de bucate într'un an.

Ați auzit de omida rusească. În primăvara și vara acestui an a năvălit de 3 ori peste holdele din Dobrogea și în unele părți din Muntenia, Oltenia, Basarabia și Moldova. — Din puhoiu, una peste alta, și rod din fața pământului porumbul crud, lucernele, trifoiurile, zarzavaturile și sfecelele de zahăr. — Nu se știe ce ne așteaptă la anul, căci în vara asta s'au umplut câmpurile și pădurile de fluturii lor. — un fel de fluturi mici, ceva mai

mari ca molitile. — Au murit de ger astă iarnă vrăbiile și pițigoii și alte paseri cari pustiau altădată — și pesemne că deaceea s'au prăsit atâția.

Lupta împotriva omizilor rusești este foarte grea odată ce au plecat în marș la drum.

Este ceva mai ușoară dacă pornim dela început. În luna Maiu se cercetează cu luare aminte lucernierele, islazurile, livezile și tot felul de locuri ierbate, ca să descoperim fluturii. Dacă zboară în cârduri „inamicul“ e descoperit. Locul ierbat se înconjoară cu un șanț adânc și lat ca de 2 palme. Omizile ieșite din ouăle fluturilor vor fi prinse astfel în fundul șanțurilor, unde avem grijă să presărăm și praf de var nestins sau paie peste care se stropește păcură.

S'au mai încercat, cu bune rezultate, paiele așternute și aprinse în calea lor.

Deasemenea: stropirea vetrelor de omizi cu praful sau zemuri otrăvitoare, de îndată ce li s'a dat de urmă.

Trebuie să se știe însă, că lupta împotriva omidei rusești este foarte grea. Lucrează cu sânguință să-i dea de cap oamenii învățați, și la noi în țară și în alte țări unde s'a mai ivit. Vom da la timp toate învățămintele. Lucru de căpetenie însă este să sară în ajutor toată plugăria, ori unde se ivește.

Am avut durerea să aud acum de curând, când am inspectat Delta Dunării, că astă vară când au năpustit pe-acolo omizile și lăcustele — altă mare pacoste a câmpurilor — unele sate de lipoveni n'au vrut să dea ajutor soldaților cari săpau șanțuri (ca la războiu) în calea acestor lighioane — sub cuvânt că la ei n'au ce să strice. Astfel de îndărătnicie va fi aspru pedepsită în viitor.

Să trecem acum la alți vrăjmași ai holdelor. Porumbul e ros de un vierme care se cheamă molia porumbului. — Prin luna lui Maiu, molia aceasta își lasă ouăle pe porumbul tânăr. Viermele pătrunde apoi la măduvă și roade inima firului. Peste iarnă rămâne în coceni sau în coatoarele de pe câmp. Deaceea lupta împotriva lui — îndată ce se descoperă — se duce tăind cocenii dela pământ — sau scoțând și arzând pe cei rămași. Tot așa se ard sau se îngroapă în gunoiu cocenii rămași dela hrana vitelor. În nici un caz nu trebuie puși pe case, pe șoproane, ori pe la garduri.

Gândacii de Maiu, sau cărăbușii. Li cunoașteți? Prin luna lui Maiu se îngrămădesc în pomi și dimineața când au aripile ude de rouă cad ca prunele dacă scuturi pomul. Copiii le zic găinușe și lumea crede că e păcat să-i omori. Este neapărat trebuincios să i aduni, să-i omori și să-i îngropi. Căci mare pagubă aduc câmpului. Acest gândac este tatăl viermelui celui alb și gros ca degetul care se vede pe fundul brazdei în urma plugului. Trei ani trăiește și crește acest vierme în pământ, rozând rădăcinile plantei — pentruca în al patrulea an să prăsească aripi și să se suie în pomi prin luna lui Maiu, rozând mai întâiu florile și-apoi și frunzele.

Plugarii harnici omoară viermii pe urma plugului, dar e mult mai ușor să omoare gândacii din pomi, dimineața pe rouă. Numai că treaba aceasta trebuie făcută deodată în toate satele pe unde se arată.

Și acum câteva cuvinte și despre omizile pomilor. Multe sunt și acestea, dar mai obișnuite: Omida păroasă, omida albăstriței, omida inelului și cotarii; iar de curând s'a mai ivit la pruni și la vii purecele țestos, care se lipește, unul lângă altul, ca niște năsturași, pe crăcuță și frunză.

Toate prăpădesc rodul pe un an, rozând florile — și betegesc pomii pentru mai mulți ani, rozând frunzele.

Nu e boală fără leac. Și e leac și împotriva lor: Doftorii (fel de fel de stropituri) și curățiri cu peria de sârmă. Ministerul și Camerele agricole vor arăta la timp ce doftorii trebuie pentru fiecare.

Trebuie băgat bine la cap însă că este mai greu să aperi pomii după ce omida i-a cuprins; și este mai ușor să distrugi fluturii vara; și mult mai ușor să distrugi cuiburile iarna când n'ai de lucru.

Dar iarăși repet, treaba trebuie făcută de toți, nu numai de câte unul.

Legea pedepsește pe cel care nu-și curăță pomii de omizi. Până acum nu s'a prea aplicat, dar va fi aplicată cu strășnicie — că nu e bine să sufere omul harnic pe urma celui leneș.

Și iată de ce v'am scris și această scrisoare:

— ca să știți că trebuie apărat rodul muncii plugarului, cu orice mijloace, de insecte și omizi;

— că pentru aceasta, este nevoie să sărim cu toții odată: plugarii și autoritățile;

— că în ce privește autoritățile (Stat, județ, comună), vom lua toate măsurile: ajutoare la îndemână plugarului; încurajarea cu premii a celor vrednici; pedepsirea cu amenzi a celor îndărătnici, asprind legea dacă va fi nevoie;

— dar că toate măsurile nu folosesc mare lucru dacă plugăria însăși se lasă de bună voie prădată și furată de tâlharii câmpurilor, — fie din prostie, fie din îndărătnicie.

— Deaceea, cei luminați și vrednici să ne ajute să luminăm și pe cei întunecați și să urnim din loc pe cei îndărătnici.

I. Mihalache

Ministrul Agriculturii.

Situația.

Criza Ministerială provocată pe chestiuni personale de dl. Ministru Gr. Iulian a produs o adâncă îngrijorare în toate părțile. Dacă și dl. Mihai Popovici ar fi fost tot așa dârz în atitudinea dsale ca adversarii săi totul ce s'a clădit pe terenul democratizării țării cu atâta abnegațiune solidarizată și rezistentă în ultimii 10 ani s'ar fi prăbușit în noroi printr'o simplă lovitură. Nobleța sufletească și calmul dsale nu l'au lăsat să fie condus de rânză în aceste clipe de grea încercare și pentru a curma dela început orice discuție pe această temă, fără esitare și în modul cel mai hotărât s'a retras din calea atacurilor, demisionând din guvern.

Ziarelor din opoziție le-a venit bine acest incident pentru a pune la cale fel de fel de in-

trigî. Au făcut senzație cu deosebire cele înșinate în legătură cu pornirea cam pățimasă a înaltelor noastre sfere față de guvern. Aceste intrigi nu pot avea răsunet cu atât mai vârtos, cu cât ele nu pornesc din cercuri oficiale și apoi că guvernul din condescendență este obligat a suporta din înaltele sfere orice.

Cu caracter mai grav și de importanță mai mare sunt intrigele menite să provoace din nou ruptura dintre vechiul Regat și Ardeal. Dacă s'ar fi întâmplat ruptura între țărăniști și naționali, intrigantii și-ar fi ajuns scopul, vechiul sistem dictatorial ar fi găsit din nou teren prielnic și fara noastră, care până în prezent a avut o evoluție politică demnă de învidiat — ar fi ajuns în aceeași situație ca Jugoslavia și Cehoslovacia. Di primministru își dă foarte bine seamă de aceasta și se vede că și ramura țărănistă din guvern nu închină spre a jertfi unor ambiții personale și unor formalități unitatea sufletească a diferitelor provincii.

*

Prin plecarea din guvern și cu deosebire din Ministerul finanțelor a dlui Mihai Popovici, țara pierde enorm de mult. Puține sunt personalitățile politice, cari să aibă autoritatea și greutatea dsale și cari să-l poată înlocui cu acelaș succes. Dsa a primit tezaurul țării complet secăt și cu goluri imense, iar contabilitatea statului — făcută anume nu spre a evidenția ei spre a încurea treburile — într'o situație jalnică. În mai puțin de un an dsa nu numai că le a adus pe toate acestea în cea mai perfectă ordine, dar spre deosebire de practica din trecut a croit pentru viitor sisteme bine precizate de conducere și executare a lucrărilor, îngrijind totodată de organe speciale, cari să supravegheze aplicarea acestor norme.

În acțiunea sa de organizare și asanare a finanțelor statului în mai multe rânduri a întâmpinat piedeci mari. Cu toate ocaziunile a dovedit o pătrundere ageră a situației și o prezență de spirit foarte vioaie, cari l'au ajutat să dea fără esitare și prin hotărâre repede soluțiunile cele mai fericite.

Pe lângă împrumutul extern spre a-și putea ajunge ținta urmărită în două rânduri a trebuit să apeleze la sacrificiul cetățenilor. S'a achitat însă față de aceste apeluri în modul cel mai onorabil. Echilibrul bugetar este pe cale de a fi realizat.

Despre rezultatele favorabile obținute în aranjamentele cu străinătatea nici nu mai vorbesc, considerându-le ca un fel de urmări firești ale consolidării interne.

Vor mai fi personalități politice forțe organizatoare, cu cunoștințe teoretice poate superioare dlui Mihai Popovici, mă îndoesc însă că în apli-

carea practică a problemelor vor putea să-l ajungă în perfecțiune.

*

Dar plecarea din guvern și cu deosebire dela Ministerul de finanțe îl atinge mai greu pe Ardeal, care își pierde pe unul din cei mai de seamă reprezentanți ai săi din guvern. În scurtul răstimp cât a cărmuit finanțele țării ce-i drept a făcut toate pentru ridicarea autorității organelor fiscale ardelenene.

Dar există o chestie fiscală pusă pe tapet nu de mult de ziarul „Patria“ din Cluj. Anume că contribuabilii Ardeleni plătesc împreună aproape atâtea impozite și taxe, câte plătește întreg restul țării. Această chestiune este de o importanță foarte mare și atinge direct atât viitoarea politică economică, cât și fiscală a guvernului. Ajungându-se cu punerea la punct a nevoilor zilnice a fiscului, această mare problemă este deschisă.

Două cauze principale trebuiesc cercetate în rezolvirea acestei probleme. Sau bazele impozabile ardelenene sunt mai tari, sau organele fiscale ardelenene sunt mai bine pregătite și își fac mai cu succes datoria.

În primul caz guvernul este dator a menaja pe impozabilii ardeleni, ca ei să poată achita impozitele mari ce le sunt prescrise cu cea mai mare ușurință, și totodată a-și îndruma politica economică viitoare astfel, ca să ridice capacitatea impozabilă a celorlalte ținuturi. Această țintă o va putea ajunge mai ușor dacă luând ca model sistemul economic și financiar ardelenean, va căuta să fasoneze după modelul acestuia și celorlalte regiuni ale țării.

În al doilea caz este dator să îngrijească ca și organele fiscale din celelalte ținuturi să se ridice la nivelul profesional al organelor ardelenesti.

Iată de ce Ardealul este îngrijorat de plecarea dela Ministerul de finanțe a celui mai valoros reprezentant economic și financiar al său.

*

Deși o îmbunătățire pipăibilă a pieții încă nu se resimte, și concedierile de personal din comerț și industrie semnalate în ultimul timp a făcut un ecou cam supărăcios prin presă, totuși putem afirma cu o oarecare siguranță că viața se îndreaptă spre mai bine.

Am arătat în rândurile trecute, că Ministerul de finanțe și-a făcut pe deplin datoria că pe cât se poate să ne apropiem de un echilibru al bugetului.

Soldul activ al balanței comerciale de pe luna August ne dovedește că exportul de cereale bine îndrumat și eforturile Ministerului de Industrie și comerț de a da posibilitate cu deosebire fructelor noastre de a se plasa pe piețele

externe dau rezultate bune. Urcarea prețurilor strugurilor și fructelor pe piețele basarabene sunt indicii sigure.

*

În bursă ultimele evenimente nu au prea avut răsunet. Posibilități de urcări mai mari de prețuri în viitorul apropiat nu se prea arată. Cursurile se arată destul de stabilizate. Aceasta și faptul că curțajele sunt foarte reduse au produs un teren foarte prielnic pentru jocuri la diferență fluctuațiile de cursuri cu câțiva poli în sus sau în jos numai acestei împrejurări se pot atribui.

București.

Remizier.

CRONICĂ.

Incassările statului pe Septembrie. Incassările statului în cursul lunii Septembrie au atins cifra de 3592 milioane Lei. Este cifra cea mai ridicată pe care au atins-o încassările statului nu numai în anul acesta ci și în anii precedenți.

Astfel, în Septembrie 1928, încassările au fost de 2816 milioane, iar în Septembrie 1927 de 3389 milioane.

Sub acest raport, încassările merg dar excelent. Cu încassările pe Septembrie, suma totală a încassărilor statului din primele 9 luni ale exercițiului bugetar a atins cifra de 22.857 milioane Lei. Bugetul fiind de 37.250 milioane, urmează că în restul exercițiului bugetar ar mai trebui să se încasseze aproximativ 14.400 milioane, pentru ca bugetul să fie echilibrat.

Presupunând că încassările din lunile complementare (ianuarie—Iunie 1930) vor atinge circa 2400 milioane, calculată pe baza rezultatelor din anii trecuți, ar trebui ca încassările din ultimele 3 luni să dea lunar 4 miliarde, pentru ca prevederile bugetare să fie acoperite.

Mersul încassărilor din luna Septembrie nu exclude o cifră apropiată de cea necesară, așa încât până la încheierea exercițiului să nu rămână decât o diferență relativ mică între încassări și evaluări.

*

Balanța comercială a României. După datele centralizate de Ministerul de finanțe, comerțul României pe luna August 1929 este de Import: 2.524,375.753

Export: 2.710,756.435.

De unde rezultă un excedent de 186,380.682.

Situația comerțului dela 1 Ianuarie până la 31 August 1929 este

Import 19.315,459.381

Export 15.095,209.610.

Deci un deficit de 4.220,249.771.

În luna August 1928 situația este următoarea:

Import: 2.617,519.543.

Export: 2.592,142.939.

Cu un deficit de 25 mil. 376.604.

Pe perioada Ianuarie—1 Septembrie 1928 balanța era următoarea:

Import: 21.656,164.129.

Export: 17.068,106.918.

Cu un deficit de 4.588,057.211.

Din comparația cifrelor de mai sus se constată o ușoară ameliorare în comerțul pe anul 1929, ameliorare care merge crescând odată cu începerea campaniei de export a cerealelor.

*

Intocmirea unei legi a cambiilor. Dl Gr. Iunian, ministrul justiției a hotărât ca, înainte de a se aduce în Parlament noul cod comercial, să reglementeze cambiile, titlurile de credit și cecurile printr-o lege specială, care, însă, mai târziu, după ce se va vota codul de comerț va face parte integrală din acest cod. În consecință dl Grigore Iunian, ministrul justiției a luat măsurile necesare pentru alcătuirea proiectului de lege.

Proiectul de lege cerut de dl Grigore Iunian este aproape gata. El se bazează pe principiile cele mai noi în această materie. Atât cecurile cât și cambiile vor fi cu titlul executoriu. Proiectul se bazează pe recomandățiunile Societății Națunilor din anul 1925

*

Când sosește în țară moneda divizionară. Monetăria engleză a încheiat de curând un contract cu România, pentru baterea a 50 milioane piese de 20 Lei, și a 60 milioane piese de 5 Lei, dintr'un nou aliaj care a fost obiectul a numeroase experiențe făcute de Monetărie, și găsit satisfăcător. Prima expediție a noilor piese metalice se va face către sărbătorile Crăciunului, iar restul în termen de 6 luni.

Situațiunea sumară a Băncii Naționale a României

Extragem din ultima situațiune sumară, dela 5 Octombrie 1929, a Băncii Naționale următoarele poziții:

Activ	Lei
Aur în țară și străinătate	8.851,366.097
Devize	6.207,968.349
Monetă divizionară	6,361.550
Portofoliul comercial	8.968,875.147
Imprumut, pe efecte publ., warante etc.	925,852.056
Datoria Statului	3.958,659.838
Avansuri temporare Tezaurului	1.441,480.069
Efecte publice	654,545.568
Fond. de pens. și asistență pt. personal	108,658.845
Imobile	382,395.713
Mobilier și mașini de imprimerie	61,500.577
Cheltuieli de administrație	132,555.677
Efecte și avansuri rambursat prin Stat	1.671,850.000
Argint—Lingouri și monete	6,445.965
Conturi diverse	3,085,018.981
Totalul activelor	36.464,334.432

Pasiv	Lei
Capital	600,000.000
Fonduri de rezervă diverse	711,182.337
Bilete B. N. R. în circulațiune	21.471,595.593
Conturi curente și recepise la vedere	10.606,092.062
Dobânzi și beneficii diverse	281,848.143
Conturi diverse	2.583,616.297
Raportul între stocul de aur și angajamente	27.59%
Raportul între stocul total și angajamente	46.71%

Taxa: { Scont 9½%
Dobânda 10½%